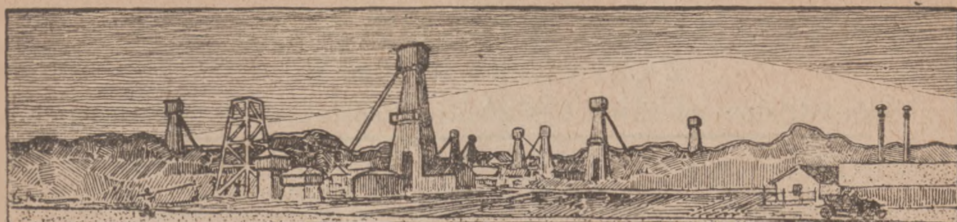
ROCZNIK VI. MARZEC 1927. NR. 3.

NAFTA

ORGAN ZWIĄZKU POLSKICH PRZEMYSŁOWCÓW NAFTOWYCH WE LWOWIE

SIEDZIBA REDAKCJI I ADMINISTRACJI: **LWÓW, ULICA LEONA SAPIEHY L. 3**

WYCHODZI RAZ NA MIESIĄC. — CENA ZESZYTU 0·50 ZŁ. — CZŁONKOWIE ZWIĄZKU POLSKICH PRZEMYSŁOWCÓW NAFTOWYCH OTRZYMUJĄ CZASOPISMO BEZPŁATNIE. — CENY OGŁOSZEŃ: CAŁA STRONA 50 ZŁ, PÓŁ STRONY 30 ZŁ, ĆWIERĆ STRONY 18 ZŁ. — RACHUNEK P. K. O. 148.476

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: **INŻ. WŁADYSŁAW SZAYNOK**

WALNE ZGROMADZENIE
ZWIĄZKU POLSK. PRZEMYSŁOWCÓW NAFTOWYCH

Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością

odbędzie się w sobotę 23 kwietnia 1927 r. o godzinie 6 popołudniu we Lwowie ul. Sapiehy 3, III p.

z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
2. Sprawozdanie Dyrekcji;
3. Zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za r. 1926 i powzięcie uchwały o rozdziale zysków;
4. Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących w myśl § 14;
5. Wnioski.

ZA RADĘ NADZORCZĄ:

Sekretarz: *Juljan Winiarz*

Przewodniczący: *Marjan Wieleżyński*

SPRAWOZDANIE
Z CZYNNOŚCI W 1926 R.

Stan udziałów od chwili zawiązania przedstawiał się, jak następuje:

Data	Ilość członków	Wysokość udziałów wpłaconych
18 marca 1920	55	436.100·— Mp
31 grudnia 1920	67	1,288.000·— „
„ „ 1921	185	6,295.100·— „
„ „ 1922	328	58,341.500·— „
„ „ 1923	360	13.096·— Zł
„ „ 1924	375	96.806·50 „
„ „ 1925	378	103.891·50 „
„ „ 1926	369	126,068·— „

Statystyka działalności.

Rok	Obroty w złotych	Administracja		Zeskontowano weksli		Zakupiono ropy *kg*
		złotych	%	sztuk	na kwotę Zł	
1924	5,856.508·29	19.690·—	0·33	434	1,130.176·68	24.5000
1925	12,942.906·42	33.018·31	0·26	955	2,814.707·25	224,9217
1926	12,888.444·82	31.729·83	0·246	1118	3,019.409.92	63.0347

Cyfry odnoszące się do stanu udziałów oraz do działalności kredytowej wykazują, że w roku 1926 dokonywał się normalny rozwój spółdzielni. Natomiast ilość zakupionej od członków ropy wykazuje znaczny spadek spowodowany trudnościami jakie Państwowe Zakłady Naftowe robiły nam przy wykonywaniu zawartej umowy o zakupno ropy po cenach bruttowych. Umowę tę ostatecznie dnia 14 lipca 1926 wypowiedziały Państwowe Zakłady Naftowe, wskutek czego chcąc znaleść zbyt na ropę, której wywóz z Polski jest zakazany musieliśmy szukać nowych odbiorców wśród właścicieli motorów ropnych. Wprawdzie zużywanie ropy zawierającej benzynę do popędu motorów jest marnotrawieniem tego produktu ale wobec istnienia kartelu było z korzyścią materjalną i dla producentów ropy i dla właścicieli motorów używać ropy zamiast oleju gazowego.

Z końcem roku 1926 mianowana została nowa Dyrekcja Państwowych Zakładów Naftowych, która uznała za korzystne zawarcie z nami dnia 15 grudnia 1926 nowej umowy o kupno ropy od naszych członków po cenach bruttowych. Na podstawie tej umowy dostarczamy obecnie bez poprzednio stosowanych utrudnień coraz większych ilości ropy, przez co nie tylko wzmacniamy znaczenie i siłę ekonomiczną Państwowych Zakładów Naftowych, ale nadto oddajemy wielkie usługi członkom naszego „Związku“, zapewniając im stały zbyt ropy za cenę godziwą.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

z dniem 31 grudnia 1926.

		Stan czynny Zł	Stan bierny Zł
Weksle		754.976·—	
Dłużnicy:			
Banki	41.580·35		
Rki bieżące	149.482·82	191.063·17	
Efekty i udziały w obc. przedsięb.		1·—	
Akcje Banku Polskiego		6.132·—	
Ruchomości		1·—	
Beczki		1.995·—	
Skorowidz naftowy		1·—	
Mapy terenów państwowych		1·—	
Pawilon „Nafta“		1·—	
Składy w Gdyni		44.500·—	
Ropa		2.135·15	
Różne		672·32	
Dubiosa		1·—	
Kapitał udziałowy			126.068·—
Fundusz rezerwowy			14.510·74
Fundusz specjalny			2.088·70
Fundusz odpraw			2.000·—
Redyskont weksli			641.765·—
Wierzyciele:			
Banki	32.120·—		
Rki bieżące	143.905·17		176.025·17
Niepodjęta dywidenda			1.039·33
Przechodni			19.697·21
Zysk za r. 1926			18.285·49
		1,001.479·64	1,001.479·64
Efekty deponow. na udziel. gwaran.		90.740·—	
Efekty deponow. na zabezp. udziel kred.		117.060·—	
Zobowiązania z tyt. udziel. gwar.			90.740·—
Zobowiązania z tyt. złożon. podkład.			117.060·—
		1.209.279·64	1,209.279·64

Rachunek Strat i Zysków

	Straty Zł	Zyski Zł
Administracja	31.729·83	
Należytości Skarbowe	4.925·96	
Wydawnictwa	8.755·37	
Umorzenia	4.681·72	
Dubiosa	11.806·44	
Zysk za r. 1926	18.285·49	
Odsetki i dyskont		67.110·41
Prowizja z komisowej sprzedaży ropy . .		2.083·46
Ropa		360·23
Wystawa Tagów Wschodnich		2.177·76
Inne dochody		8.452·95
	80.184·81	80.184·81

DYREKCJA:

Inż. Szaynok Władysław *Kosakiewicz Stefania*
Inż. Brzostowski Andrzej *Jakubowski Michał*

RADA NADZORCZA:

Inż. Brzozowski Jan
Inż. Dunka de Sajo Władysław
Prof. Inż. Fabiański Juljan
Dr. Kielski Alfred
Mikuli Henryk
Inż. Pierściński Juljan
Dr. Roehr Ludwik
Sulimirski Wit
Dr. Szajna Władysław
Inż. Szczepanowski Stanisław
Inż. Wieleżyński Marjan
Winiarz Juljan

SPIS CZŁONKÓW ZWIĄZKU POLSKICH PRZEMYSŁOWCÓW NAFTOWYCH

według stanu z dnia 31. marca 1927 r.

	Zł
1. Apfel Jerzy dr. Lwów	5000
2. Azot, S. A. Jaworzno	2000
3. Bank Naftowy S. A. Lwów	10400
4. „Benzolej“ Two naftowe, Poznań . . .	100
5. „Biczyce“ Ska naftowa, Lwów	4000
6. Bielawski Lucjan, Lipawa	280
7. Bossak Antoni, Warszawa	100
8. Brugger Franciszek, Warszawa	570
9. Bryl Andrzej, Beremowce	100
10. Brzostowski Andrzej inż. Warszawa . .	500
11. Brzozowski Jan inż. Lwów	500
12. Brzozowski-Winiarz, Ska naft. Lwów . .	5000
Do przeniesienia . . .	28.550 zł.

		Zł.
	Z przeniesienia . . .	28550
13.	Bujak Jan S. A. Lwów	1000
14.	Chłopska Nafta S. A. Lwów	167
15.	Chmielewski Albin, Lwów	100
16.	Chobot Gustaw inż. Wolanka	100
17.	Długosz Władysław, Siary	570
18.	Dunka de Sajo Władysław inż. Przedsiębiorstwo naft. Lwów	6000
19.	Frankowski Aleksander inż. Warszawa .	100
20.	Fruga Bronisław, Jasienica	1000
21.	„Gazolina“ S. A. Borysław	25040
22.	Gellowa Kazimiera, Lwów	100
23.	Giusel Mikołaj Felsztyn	100
24.	Gonczarowa Marja, Lwów	100
25.	Gwarectwo gaz. naft. Daszawa, Lwów .	150
26.	„Guma“ Ska z o. o. we Lwowie . . .	600
27.	Hardt Stanisław dr. Lwów	120
28.	Jakubowski Michał, Lwów	500
29.	Kobak Kazimierz, inż. Lwów	1000
30.	Korytko Stefan, Lwów	850
31.	Kosakiewicz Stefanja, Lwów	300
32.	Kozieł Jan inż. Przemyśl	410
33.	Krupa Józef, Tustanowice	700
34.	Kraft Józef, Drohobycz	100
35.	Krośnieńska Nafta i Gaz Ziemny, Krosno	500
36.	Lenartowicz, Bracia Rylscy, Warszawa .	700
37.	Lipinki, przeds. naft. Lwów	5000
38.	Lityński Zygmunt, Grodzisko	160
39.	Lubomirski Andrzej ks. Lwów	180
40.	Międzymiastowe Gazociągi S. A. Lwów .	5180
41.	Mikuli Henryk, Lwów	100
42.	Nahlik Karol dr. Lwów	1200
43.	Neyman Kazimierz inż. Lwów	150
44.	Nobel Bracia, Warszawa	1560
45.	Parowa Fabr. Przerób. Drzewa w Medyce	1000
46.	Piechorski Zygmunt inż. Borysław . .	100
47.	Pierściński Juljan inż. Pustomyty . . .	400
48.	Plutyński Antoni, Warszawa	200
49.	Polska Nafta S. A. Warszawa	290
50.	Polski Przemysł Naftowy S. A. Lwów .	12000
51.	Produkcja, przed. przem. handl. Kołomyja	2000
52.	„Rekord“ Ska naft., Lwów	8060
	Do przeniesienia . . .	106437 zł.

		Zł
	Z przeniesienia . . .	106437
53.	Roehr Ludwik dr.	630
54.	Rużyca, kopalnia nafty w Lipinkach .	4800
55.	Schofer Chrystjan, Medyka	800
56.	Stare Tustanowice, Ska naft. Lwów . .	8000
57.	Sulimirski Wit, Lwów	2200
58.	Szaynok Władysław inż. Lwów	500
59.	Szczepanowski Stanisław inż. Lwów . .	200
60.	Szlemiński Józef, Lwów	270
61.	Szymańska Helena, Lwów	110
62.	„Tehate“ S. A. Warszawa	100
63.	„Tepege“ S. A. Warszawa	1100
64.	Tokarski Juljan, Lwów	400
65.	Toroszówka, przeds. górn. naft. Lwów .	500
66.	„Trześniów“ kopalnia nafty — Wróblik szlachecki	200
67.	Wieleżyński Marjan inż. Lwów	150
68.	Vincenz Stanisł., dr. Słoboda Rungórska	5000
69.	Wiśniowski Wiktor, Lwów	100
70.	Zubrzycki Piotr inż. S. A. Lwów . . .	6000
71.	Związek Pol. Stow. Spożyw., Warszawa	110
	. . .	137607
	305 członków z drobnymi udziałami .	4211
	376 członków z udziałami nom. wart. .	141818 zł.

PO ANKIECIE NAFTOWEJ

Zwołana do Warszawy na dzień 28 lutego b. r. ankieta naftowa, nie przyniosła właściwie żadnych rezultatów. — Bo i przynieść nie mogła. — Za bardzo sprzeczne interesy starły się z sobą, za mało szczerości panuje w stosunku obcego kapitału do Rządu. Właściwie tylko dwa czynniki stanęły wobec siebie na tem zgromadzeniu. Z jednej strony Rząd, z dobrą wolą ratowania upadającego górnictwa naftowego, jednak bez jasnej myśli co do dróg wiodących do tego celu z drugiej strony — przedstawiciele i „Chodataje“ obcego kapitału — wiecznie deklamujący o swoich stratach, wiecznie ukazujący złudne mamidła zagranicznych pieniędzy, które już, już gotowe są napłynąć do Polski, ożywić zamierające, uszczęśliwić znękane, bezrobotne rzesze pracowników. Ale... przedtem niech rząd zniży podatki, zniesie cło od narzędzi i maszyn wiertniczych, uwolni ropę w nowodowierconych szybach od zakazu eksportu, udzieli poważnych kredytów, a przedewszystkiem niech spowoduje założenie kartelu naftowego. Niektóre z tych postulatów zasługiwałyby na uwzględnienie.

Ale jedno jest anomalją. Reprezentanci wielkiego kapitału zwalają wszystko na barki państwa. Zdawałoby się, że są to skończeni etatyści, albo nawet może wyznawcy teorji swego papierowego przeciwnika na tejże ankiecie, socjalisty posła Diamanda. Tak jednak nie jest. Albowiem ani Ci panowie nie są etatystami, ani nie boją się zupełnie posła Diamanda, który zresztą często daje dowody zrozumienia dla warunków, w jakich pracuje przemysł.

Chodzi więc jedynie o to, aby ukazać krajowi i jego ministrom miraż napływających kapitałów zagranicznych, a przy sposobności wytargować doraźne korzyści, podatkowe, taryfowe, eksportowe, cłowe, a przedewszystkiem kartelowe. — I Rząd polski przez 8 lat wierzył w te opowieści i szedł na lep sprytnych frazesów. Trzy razy mieliśmy już kartel naftowy, który za każdym razem rozlatywał się od wewnątrz, nie pozostawiając po sobie nic, prócz dalszej reorganizacji rynku i upadku przemysłu. Czy ankieta naftowa ma ułatwić stworzenie poraz czwarty tego potworka? Albo może przyczynić ma się ona do obniżenia podatków, które w gruncie rzeczy w praktyce nie są wcale tak dotkliwe, szczególnie dla potężnych zagranicznych koncernów, prowadzących swoje interesa w Polsce w ten sposób, że rezultaty ich działalności w tutejszych organizacjach są bardzo słabo aktywne lub zgoła deficytowe. Lecz nie wiemy, czy równie deficytowe są interesy ich siostrzanych firm w wielkich metropoljach świata, firm pokrywających swe wydatki z „deficytów“ swoich polskich placówek. Sądzimy, że aktywność tamtych „macierzystych“ centrali jest wysoka, bo wierzymy w zdrowy zmysł handlowy ludzi stojących na czele, ludzi naprawdę utalentowanych i zażywających na szerokim świecie zasłużonej dobrej opinji finansowej. Niestety nie są nam w Polsce dostępne ani tajemnice dalekich centrali przedsiębiorstw naftowych, ani nie wolno tu publikować wysokości opłacanych przez poszczególne Towarzystwa akcyjne podatków dochodowych. Wszakże przez mgłę tajemniczości przebija się to i owo ku pouczeniu bliźnich. I dlatego twierdzimy, że nie w porę wybrali się oficjaliście zagranicznego kapitału, żądając na ankiecie od ministra Kwiatkowskiego zniżek podatkowych. — Bo tak łatwo jest sprawdzić drogą urzędową, ile naprzykład, zapłaciły wielkie firmy naftowe podatku dochodowego za rok 1926, to jest, w pomyślnym dla nich okresie istnienia kartelu naftowego.

Trudno więc o porozumienie, gdy stoją naprzeciw siebie 2 obozy o zgoła przeciwnych interesach. Dążeniem Rządu, jako reprezentanta najszerzej pojętych interesów państwowych i społecznych, jest ratowanie przemysłu naftowego; dążeniem przedstawicieli zagranicznego kapitału są doraźne korzyści, wyciskanie pieniędzy z polskiego konsumenta, uchylanie się od świadczeń podatkowych. To jest jasne i z tego płyną jasne konsekwencje.

Jeżeli Rząd chce naprawdę uzdrowić przemysł naftowy, zorganizować i wzmóc produkcję, usunąć anarchję z rynku, niech ujmie sprawę w swe mocne ręce, odsunie szkodników, wciskających się pod płaszczykiem reprezentowania zagranicznego kapitału, od decydowania o tej ważnej ga-

łęzi przemysłu narodowego. Dojdą wtedy do głosu te utalentowane i twórcze polskie elementy, które dziś w ramach obcych przedsiębiorstw na podrzędnych stanowiskach, zmagają się z obcym nalotem, narzuconym z góry, a odgrywającym kierowniczą rolę. Rząd, który przeprowadzi gruntowną sanację tych stosunków, zyska sobie wdzięczność wszystkich pracujących rzetelnie w naszym przemyśle. Pójdzie za nim opinja polskich techników wiertniczych, urzędników naftowych i szerokich rzesz robotniczych pójdą ostatnim wysiłkiem drobni, zanikający dziś, przedsiębiorcy krajowi, pójdzie w końcu poważny kapitał zagraniczny, który szukać będzie wtedy uczciwych zysków, a nie wysokich płac i prowizji dla swoich dyrektorów i pośredników. Jako substrat organizacji państwowego monopolu naftowego mógłby służyć projekt, ogłoszony przed niedawnym czasem w „Głosie Prawdy" przez p. K. T. *Dr. Bronisław Wojciechowski*

PRZEMÓWIENIE INŻ. M. WIELEŻYŃSKIEGO

na ankiecie naftowej 28. lutego 1927 r.

W sprawie wierceń poszukiwawczych chciałbym zwrócić uwagę na fakt, że według sprawozdania Stacji geologicznej z grudnia z. r. wywiercono w roku zeszłym w szybach pionierskich 14.216 *m*. Z tego wywierciły polskie firmy 45%, zaś kapitał obcy 55%; między niemi „Standard" wywiercił 31%, zaś „Gazolina", którą reprezentuję, 11%.

Więc mamy zupełną legitymację do zabierania głosu w tej sprawie. Przeszkodą w rozwoju wierceń poszukiwawczych nie są dla nas podatki, ulg podatkowych nie żądamy, jeśli dowiercimy się ropy, chętnie zapłacimy podatki. Domagamy się natomiast terenu ochronnego w promieniu od 500 do 1000 *m* od szybu, zależnie od pokładów i orzeczenia Stacji geologicznej. Chodzi nam o to, abyśmy mogli szczupłe nasze kapitały obrócić na efektywne wiercenie, a nie na zakup gruntów, a mimo to chcemy mieć zapewnione owoce naszej pracy i ryzyka. W przeciwnym bowiem razie spekulanci, podstawieni przez obcy kapitał wykupią nam pod bokiem terena, czekając tylko na nasze rezultaty, aby nas wywłaszczyć.

Kredytów nie żądamy, bo na kredyt nie można wiercić i cudzych pieniędzy ryzykować.

W stosunku do rafinerji żądamy wysokiej ceny ropy, aby pokryć ryzyko wiercenia. Uważam jednak, że dzisiejsza haussa na ropę jest sztuczną i ma na celu zmuszenie Polminu do wstąpiania do kartelu.

W sprawie organizacji jesteśmy zwolennikami wolnego handlu, sprzeciwiamy się kartelowi, z udziałem Państwowej Fabryki, gdyż tworzy to monopol firm prywatnych opartych na obcym kapitale który idzie na zniszczenie polskich firm.

Jeżeli Rząd uważa, że organizacja przemysłu naftowego jest konieczną, niech zaprowadzi monopol handlowy produktami naftowemi, a my z całem zaufaniem oddamy mu do dyspozycji naszą produkcję.

ZMNIEJSZENIE STRAT W RAFINERJACH

W „The Oil and Gas Journal“ z dn. 20. I. 1927 p. B. C. Frichot opisuje dwie instalacje zbudowane przez „Chaffer Oil Refining Co“, mające na celu odzyskiwanie par benzyn, ulatniających się ze zbiorników magazynowanowych i manipulacyjnych.

Urządzenie Fabryki I składa się:

1. Systemu rurociągów zbierającego pary z różnych zbiorników;
2. Kompresora;
3. Urządzenia absorbcyjnego i należących doń pomp i zbiorników.

Wszystkie zbiorniki są włączone do rurociągu odprowadzającego pary, przyczem pary, idące pod własnem ciśnieniem doprowadzone są wprost do absorberów inne zaś posiadające za małe ciśnienie doprowadzone są do kompresora, który je ściąga i oddaje absorberom pod ciśnieniem około 1 atm.

Zbiorniki posiadają u góry urządzenia zabezpieczające od ognia (flame arrestor) i wentyle regulujące vacum.

Samo urządzenie absorbcyjne składa się z 3 wież absorbcyjnych, odpowiednich pomp, zbiorników przetłaczających i regulatora utrzymującego urządzenie pod stałem ciśnieniem.

Gazy uchodzą najpierw do wieży nr. 1 od dołu — z góry wieży spływa woda. Wieża ta ma za zadanie schłodzić i wymyć gazy — część benzyn tu skroplona zostaje stale odprowadzana zapomocą regulatora stałego poziomu. Z wieży nr. 1 w ten sam sposób wchodzi gaz do wieży nr. 2, do której od góry wtryskiwana jest benzyna wychodząca z wieży nr. 3. Do wieży nr. 3 dostarczana jest świeża benzyna, uprzednio schłodzona w chłodnicy rurowej. Benzyna z wieży 3 wchodzi najpierw do zbiornika skąd przez chłodnicę tłoczona zostaje wieżą nr. 2. Wszystko idzie w przeciw prądzie w ten sposób, że bogaty w benzyny gaz spotyka najpierw benzynę już nasyconą.

Gaz wchodzący na fabrykę zawierał 3,5 do 5.5 *l* benzyny w 28 m^3 a wychodził zawierając około 0.75 *l*. Benzyna używana do absorbcji posiada c. g. 0,770—0,770, początkowy punkt destylacji 121° C. Punkt końcowy obniżał się po absorbcji o 4·5° C.

Fabryka Nr. II posiada urządzenia zbierające pary, podobne do fabryki pierwszej.

Kompresor tłoczy gazy pod ciśnieniem około 1,5 atm. przez 2″ wężownice, długości 275 *m*, umieszczoną w chłodnicy kominowej. Skondenzowana benzyna o c. g. 0,650—0,760 Be odbiera się i odtłacza do zbiorników, a pozostałe gazy wprowadza się do dwóch wież 20″ szerokich i 18 *m* wysokich, wypełnionych drzewnymi strużynami przez które przepływa olej absorbujący. Z tych dwóch wież gaz przechodzi jeszcze do takiej samej trzeciej w celu ostatecznego oddania benzyn.

Olej przechodzi do wygrzewacza, gdzie za pomocą pary wodnej odpędza się zeń benzyny i wraca z powrotem na absorbery.

Gaz wychodzący idzie na opał.

Gazy wchodzące do kompresora miały około 64 *l* w 28 m^3, a wchodzące na absorbery zawierały już tylko 2,5—5.5 *l*. Gaz wychodzący z absorberów zawierał 0,3 *l* w 28 m^3. Nasycenie oleju wynosiło 4—6%. Zawartość benzyny w oleju odpędzonym wahała się od 0 do 0,5%. Gazy wchodzące na fabrykę zawierały od 45 do 55% powietrza.

Jedna z takich fabryk wyprodukowała w ciągu miesiąca 507.000 *l* benzyny i oddała na opał 66.800 m^3 gazu.

NOWE POGLĄDY NA PRZYCZYNY DETONACJI MATERJAŁÓW PĘDNYCH W MOTORACH

(„The Petroleum Times“ z dnia 4. XII. 1926).

Od kilku lat zaledwie zaczęto się poważnie zastanawiać nad zapobieżeniem detonacji materjałów pędnych w cylindrach motorów. Wcześniejsze wysiłki w tym kierunku nie wychodziły poza akademickie rozważania, a pretensje pewnych sprzedawców bezwartościowych dodatków zmierzały również do uprzedzenia automobilistów ku t. zw. niedetonującym środkom napędnym.

Dziś własność niedetonowania uważana jest jako główne kryterjum wartości materjału pędnego, a wielkie znaczenie tej własności widzimy w specjalnych wysiłkach wielkich producentów materjałów pędnych do wytwarzania materjałów o niedetonujących własnościach.

Jednym z nieoczekiwanych wyników krakowania ciężkich frakcji ropy jest otrzymanie na tej drodze materjału pędnego o niedetonizujących własnościach i to w znacznym stopniu. Zależy to od pochodzenia materjału krakowanego, zastosowania specjalnej metody krakowania i do pewnego stopnia od sposobu rafinowania destylatów.

Powszechne uznanie znaczenia własności niedetonowania materjałów pędnych w motorach doprowadziło rafinerje do wielkich wysiłków ku otrzymaniu tego rodzaju produktu. Pewna ilość tych materjałów między innymi nowy materjał „Esso“ produkt Standard Oil Company, była w różnych czasach opisywana w „The Petroleum Times“. Również Texas Company szeroko ogłaszała materjał tego rodzaju, który obecnie jest wzorcowym produktem ich rafinerji. Poza tem jest wiele innych materjałów pędnych, sprzedawanych pod różnymi nazwami, zapowiadanych jako niedetonujące.

W różnych czasach tworzono różne teorje dla wytłumaczenia zjawiska detonacji i różnymi sposobami starano się temu zapobiedz. Wiadomem było od kilku lat, że benzol, alkohol i pewne mieszaniny w których te były obecne w dość znacznej ilości były materjałami detonującymi,

brakowało jednak zadowalniającego wytłumaczenia tej własności. Dopiero w ostatnich czasach ogłaszają w Niemczech, że wynalazca materjału pędnego „Gasin“ stwierdził bliski związek stukania w motorze z przewodnictwem elektrycznym materjału pędnego. Zwykła benzyna destylacyjna nie jest przewodnikiem prądu elektrycznego, podczas gdy benzol, alkohol jak również nowy materjał „Gasin“ są stosunkowo dobrymi przewodnikami.

Nieprzewodzące materjały, takie jak „benzyna destylacyjna“ składające się, jak wiadomo z całkowicie nasyconych węglowodorów, przechodząc przez rurki dopływowe mają się ładować elektrycznie, ocierając się o ścianki i są w ten sposób w stanie elektrycznego napięcia, które się jeszcze zwiększa przez kompresję mieszanki pędnej w cylindrze. Stwierdzono, że mieszanka pędna zwykle spala się stosunkowo powoli i stopniowo i w tym wypadku niema żadnej detonacji. Inaczej jest jednak z elektrycznie naładowaną mieszanką, a szybkość spalenia powoduje zjawisko detonacji. Że to jest rzeczywista przyczyna detonacji materjałów pędnych, można stwierdzić mieszając z takim materjałem dostateczną ilość jakiegoś innego, łatwo przewodzącego elektryczność ciała, ażeby zrobić mieszankę łatwo przewodzącą — a wtedy taka mieszanka może być użyta bez wywołania detonacji. Im materjał pędny posiada większe przewodnictwo elektryczne tem mniejszą wykazuje skłonność do detonacji, a więc kiedy przewodnictwo będzie dostatecznie dobre to nie będzie powodu obawiać się detonacji.

Jeżeli to odkrycie okaże się wynikiem niezależnych badań i uzyska ogólne uznanie będzie miało bezwątpienia bardzo wielkie znaczenie. Podają że było próbowane i stwierdzane przez wiele osób i instytucji w Niemczech, a więc powinno być wkrótce bliżej znane. To co dotąd było tylko przedmiotem domysłów, zdawałoby się otrzymywać określone naukowe podstawy, a producenci materjałów pędnych dostaliby informacje umożliwiające im wytwarzanie niedetonujących materjałów z łatwością i pewnością jakiej dotąd brakło.

Byłoby może przedwcześnie bez dalszych potwierdzających świadectw przyjmować, że detonacja zależy wyłącznie od elektrycznego przewodnictwa materjału pędnego — gdyby nawet tak było, to pozostaje jeszcze sprawa znalezienia odpowiedniej substancji, która dodana do materjału pędnego uczyni go dostatecznie przewodzącym elektryczność i zapobiegać będzie detonacji. Substancja ta musi sama w sobie posiadać wartość opałową, musi być w dostatecznej ilości wytwarzana i nie zwiększać znacznie kosztów końcowego materjału. Rozwiązanie tego problemu można prawdopodobnie pozostawić przemysłowi rafineryjnemu, kiedy już raz stwierdzono, że zło detonacji może być raz na zawsze usunięte w sposób wyżej podany.

AMERYKAŃSKIE BENZYNY LOTNICZE

Rozróżnia się dwa gatunki benzyny lotniczej: Gatunek bojowy *(„fighting grade“)* i gatunek do zwykłego użytku *(„domestic grade“)*.

Niema specyfikacji co do ciężaru gatunkowego, wymagane są tylko następujące przebiegi destylacji.

Przedestylowuje	Gatunek bojowy	Gatunek zwykły
%	Temp. C⁰	Temp. C⁰
5	nie wyżej 65	75
. . . .	nie niżej 50	50
50 do	95	105
90 „	125	155
96 „	150	175
koniec destylacji do	165	190
odzyskuje się	96%	96%
straty	2%	2%

„The Oil and Gas Journal“ 20. I. 1927.

Zamknięcia rachunkowe Spółek Naftowych.

„JASIÓŁKA“, SKA AKC. NAFT.-GAZOWA Z O. O. WE LWOWIE.

Bilans z dniem 1. stycznia 1925.

	Aktywa	Pasywa
Kasa	1.226·43	
Interesanci	934·16	
Magazyn	48.756·—	
Inwestycje	550.014·37	
Polski Bank Przemysłowy		384.225·48
Kapitał udziałowy		202.000·—
Fundusz reserwowy		17·605·48
	601.830·98	601.830·96

Bilans z dniem 31. grudnia 1925.

	Aktywa	Pasywa
Kasa	60.80	
Interesanci	39.840·33	
Inwestycje szyb Nr. I.	466.523·81	
„ „ „ II.	440.469·94	
Magazyn	49.226·—	
Polski Bank Przemysłowy		483.291·99
Zobowiąz. wekslowe		300.000·—
Udziały		200.000·—
Fundusz rezerwowy		17.605·48
Strata	14.777·49	
	1,010.897·47	1.010.897·47

Rachunek strat i zysków od 17/III 1924 do 31/XII 1925

	Aktywa	Pasywa
Administracja szybu Nr. II.	11.428 67	
Amortyzacja szybu Nr. I.	35.114·66	
„ „ Nr. II.	33.153·54	
Dochód z produkcji szybu Nr. II.		64.919·38
Strata		14.777·49
	79.696.87	79 696·87

NOTOWANIA AKCYJ NAFTOWYCH W STYCZNIU 1927

Data	GAZY WSCHOD.	GAZY ZACH.	GAZOLINA	BRACIA NOBEL		POLSKA NAFTA			TEPEGE	KROS. NAFTA
	Kraków	Kraków	Lwów	Warszawa	Kraków	Warszaw.	Lwów	Kraków	Kraków	Kraków
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	2.40	—	0.21	—	—	—
4	16.50	1.30	—	2.20	2.40	—	0.21	—	—	—
5	—	—	—	2.20	—	—	—	—	—	—
6	16 50	—	—	2.15—2.25	—	—	—	—	—	—
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	—	2.25	—	—	—	—	—	—
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	—	—	2.27—2.40	—	—	—	—	0.07	—
11	—	—	—	2.35—2.40	2.25	0·19	—	—	0.07	—
12	17.35	1.30	—	2.55	—	—	0.27	—	—	0.20
13	—	—	26.—	2.45	—	0·25	—	—	0.08	—
14	17.20	—	26.—27.	2.35—2.40	—	0.25	—	—	0.10	—
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	—	—	27.50	2.40—2.45	—	—	—	0.28—0.32	0.10	—
18	—	—	—	2.50—2.60	—	0.25—0.28	—	0.31	—	—
19	—	—	28.50—28.75	2.65—2.70	—	0.30	—	—	—	—
20	17.30	—	28.50	2.55—2.60	—	0.28	0.27	0.27	—	—
21	—	—	—	2.52—2.65	—	0.27	—	0.22	—	—
22	—	—	—	2.65—2.75	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	—	—	—	2.65—2.70	—	0.30	—	—	—	—
25	—	1.35—1.40	—	2.58—2.60	2.60	—	0.27	0.25—0.26	—	—
26	—	—	—	2.55—2.60	2.40	—	—	0.24—0.25	0.10	—
27	—	—	—	2.55—2.60	—	0.30	—	—	—	—
28	19.—19.80	—	—	2.60—2.70	—	—	—	—	0.08	—
29	—	—	—	2.80—2.90	—	—	—	—	—	—
30	22.—23.—	—	—	3. —3.10	—	—	—	0.32—0.35	0.15	—
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Średnio	17.60	1.34		2.45	—	0.25	0.26	0.26	—	—

NOTOWANIA AKCYJ NAFTOWYCH W LUTYM 1927

Data	GAZY WSCHODNIE		GAZY ZACH.	GAZOLINA	BRACIA NOBEL		POLSKA NAFTA			TEPEGE	POLSKI PRZEM. NAFTOWY	KROS. NAFTA
	Lwów	Kraków	Kraków	Lwów	Warszaw.	Kraków	Warszaw.	Lwów	Kraków	Kraków	Warszaw.	Kraków
1	25.—	24.—	—	27.25	2 85—2.95	—	—	—	0.32	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	23.—	23.—	—	27.75	2 95—3.05	—	—	—	—	—	—	—
4	—	23.50—24.00	—	28.—	3.—	—	—	—	0.30	—	—	—
5	—	—	—	—	3.—3.05	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	24.25—24.75	23.60	—	28.50	2.85—3.—	—	—	—	—	—	0 50	0.12
8	24.—	—	—	28.25	2.85	—	—	—	—	—	—	—
9	24.55—25.—	24. —	—	25.—	2.90—3.15	—	—	—	—	—	—	—
10	—	25 00—25.25	1.40	—	3.—3.05	—	—	—	0.30	—	—	—
11	25.90—26.—	—	1.50	29.—	3.10—3.30	—	—	—	0.30	—	—	0.12
12	—	—	—	—	3.20—3.30	—	—	—	—	—	—	—
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	25.30—25.75	—	—	—	3.10—3.20	3.40	—	—	0.30	—	—	—
15	26.00—26.75	26.00—26.25	—	—	3.05—3.10	—	0.26	—	—	—	—	0.12
16	26.25—26.50	25.—26 —	—	—	3.10—3.20	—	—	—	—	—	0.40	0.12
17	26.50	—	—	29.25—29.50	3.10—3.15	—	—	—	0.30	—	0.40	—
18	25.75 – 26.25	—	—	29.10—29.50	3.10—3.25	—	—	—	—	—	—	—
19	—	—	—	—	3.20—3.30	—	0·30	—	—	—	—	—
20	27.00—27.10	25 —	2.—	29.25	3.25—3.30	3 15	—	0.34	—	0.18	0.33—0·35	—
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	27.25—27.30	—	—	—	3.30—3.50	—	—	0.35	—	—	—	—
23	—	27.35—27:50	1.90	—	3.30—3.40	—	0.40	—	0.35—0.36	0.16—0.18	—	—
24	27.00—27.10	27.—	1.90	—	3.25—3.30	3.50	—	—	0.38	—	—	0.12
25	27.00—27.10	26.00—26.60	—	28.60—28.85	3.20—3.25	—	—	—	0.38	—	—	—
26	—	—	—	—	3.25—3.35	—	—	—	—	—	—	—
27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	27.50—27.60	—	—	—	3.50—3.85	3.40	0.40	0.39	0.40	0.18—0.20	—	0.15
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Średn.	25.80	25.40	1.65	28.60	3.18	—	0.31	0.32	0.32	0.17	—	—

Z drukarni Ludowego Spółdzielczego Towarzystwa Wydawniczego, Lwów, L. Sapiehy 77